

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	211 Ветеринарна медицина
Тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина
Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120 годин, із яких: лекцій – 16 год., лабораторних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет ветеринарної медицини, кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробника(ів)	Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент, anna.omelchenko@pdau.edu.ua, +380991947882, https://www.pdau.edu.ua/people/omelchenko-ganna-oleksiyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	факультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Патологічна фізіологія
Компетентності	<p>Загальні:</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Фахові:</p> <p>ФК 1. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.</p> <p>ФК 2. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.</p> <p>ФК 3. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.</p> <p>ФК 4. Здатність здійснювати відбір, пакування,</p>

	фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. ФК 5. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
Результати навчання	РН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини. РН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у студентів навичок використання методів вивчення патоморфологічних змін при інфекційних, незаразних та інвазійних захворюваннях риби, поглиблених навичок у галузі іхтіопатології, необхідних для прийняття рішень у сфері їх подальшої професійної діяльності	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Вступ в іхтіопатологію. Класифікація хвороб риби. Тема 2. Патоморфологічні зміни при інфекційних хворобах риб. Тема 3. Патоморфологічні зміни при бактеріальних хворобах риб. Тема 4. Патоморфологічні зміни при мікозних хворобах риб. Тема 5. Патоморфологічні зміни при вірусних хворобах риб. Тема 6. Патоморфологічні зміни при аліментарних хворобах риб. Патоморфологічні зміни при хворобах риб, викликаних кормами. Тема 7. Патоморфологічні зміни при хворобах риб, викликаних погіршенням умов зовнішнього середовища. Тема 8. Патоморфологічні зміни при токсикологічних хворобах риб, викликаних водоростями. Тема 9. Патоморфологічні зміни при функціональних хворобах риб. Тема 10. Патоморфологічні зміни при хворобах, спільних для людини і риб.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) інструктаж; наочні методи: 1) ілюстрування, 2) демонстрування, 3) спостереження; практичні методи: 3) лабораторні роботи, 5) робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування. комп'ютерні і мультимедійні методи: 1) використання мультимедійних презентацій; 2) дистанційне навчання	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Студенти в обов'язковому порядку дотримуються дедлайну поставлених завдань. Студент має виконати поставлені завдання щодо засвоєння інформації по кожній темі. Пропущені заняття студенти опрацьовують в індивідуальному порядку. Процедура відпрацювання залежить від причин пропуску – поважна чи неповажна. Підтвердженням поважної причини служить: довідка видана лікарем; якщо здобувач не пред'являє даних документів, то причина пропуску вважається неповажною. Для відпрацювання лекції здобувач зобов'язаний представити лектору:

	<p>- якщо лекція пропущена з поважної причини – конспект лекції, написаний на підставі плану пропущеного лекційного заняття;</p> <p>- якщо лекція пропущена з неповажної причини – конспект лекції з обов’язковим опитуванням.</p> <p>Відпрацювання пропущених лабораторних занять:</p> <p>- з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням відповідної довідки.</p> <p>- з неповажної причини повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів.</p> <p>Відпрацювання відбуваються на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми.</p>
<p>щодо академічної доброчесності</p>	<p>Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochesnostinasayt.pdf)</p> <p>Політика академічної доброчесності: самостійність виконання завдань, посилення на використанні джерела. Враховується: систематичність відвідування занять, своєчасність виконання навчальних завдань, повний обсяг їх виконання, якість виконання навчальних завдань, самостійність виконання, творчий підхід у виконанні завдань, ініціативність у навчальній діяльності.</p>
<p>щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування аудиторних занять є обов’язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.</p>
<p>щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти</p>	<p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету проводиться згідно Положення https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pol_ozhennyaproneformalnuosvitu.pdf</p>
<p>щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Порядок оскарження результатів оцінювання проводиться згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Власенко В. В., Темніханов Ю. Д. Хвороби риб: Вінниця, 2012. 435 с.
2. Гаєвська А. В. Паразитологія та патологія риб. Енциклопедичний словник–довідник / А. В. Гаєвська. К.: Наук. думка, 2004. 360 с.
3. Інвазійні хвороби риб. Навчальний посібник / В. В. Стибель, А. В. Березовський, Ю. Ю. Довгій [та ін.]. Житомир: Полісся, 2016. 142 с.
4. Іхтіопатологія: підручник / Вовк Н. І., Божик В. Й.. Київ: «Агроосвіта». 2014. 308 с.
5. Іхтіопатологія: підручник / Вовк Н. І., Божик В. Й., Кононенко Р. В. Київ: «ЦП КОМПРИНТ». 2023. 480 с.
6. Микитюк П. В. Хвороби прісноводних риб. П.В. Микитюк, О. М. Якубчак. К.: “Урожай”, 1992. 157 с.
7. Секретарюк К. В. Ветеринарна санітарія і гігієна в рибництві / Секретарюк К. В., Данко М. М., Стибель В. В. Львів, 2002. 177 с.

Допоміжні

1. Авраменко Н. О. Мікробіологічні аспекти якості свіжої риби / Авраменко Н. О., Шпак Л. В. // Матеріали студентської наукової конференції, присвяченої Міжнародному дню студента (10-12 листопада 2015 р.). В 3 т. /Т.ІІ: тези допов. Суми, 2015. С. 53.
2. Авраменко Н. О. Мікробіологічні дослідження ікри / Авраменко Н. О., Скар Т. В. // Матеріали студентської наукової конференції, присвяченої Міжнародному дню студента (10-12 листопада 2015 р.). В 3 т. /Т.ІІ: тези допов. Суми, 2015. С. 54.
3. Авраменко Н. О. Мікробіологічні дослідження охолодженої та мороженої риби / Авраменко Н. О., Суркова С. П. // Матеріали студентської наукової конференції, присвяченої Міжнародному дню студента (10-12 листопада 2015 р.). В 3 т. /Т.ІІ: тези допов. Суми, 2015. С. 55.
4. Авраменко Н. О. Мікрофлора солоної, маринованої, копченої риби / Авраменко Н. О., Буряк Р. В. // Матеріали студентської наукової конференції, присвяченої Міжнародному дню студента (10-12 листопада 2015 р.). В 3 т. /Т.ІІ: тези допов. Суми, 2015. С. 56.
5. Авраменко Н. О., Омельченко Г. О. БОТУЛІЗМ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ // МАТЕРІАЛИ наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років (17-18 травня 2023 року)/ Полтава, 2023. С. 140-146.
6. Авраменко Н. О., Омельченко Г. О. М'яса та рибна продукція як фактор поширення ботулізму в Полтавській області України /Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція на тему: «Світ наукових досліджень. Випуск 16». 2023. С. 363-365.
7. Борисевич Б. В. Показник патолого-анатомічних термінів /Б. В. Борисевич, М. В. Скрипка, В. В. Лісова / Полтава-Київ, 2011. 124 с.
8. Зон Г. А. Патологічна анатомія паразитарних хвороб тварин / Г. А. Зон / Суми, 2005. 226 с.
9. Навчальний посібник «Тварина-людина: смертельна естафета». Міланко О. Я., Фотіна Т. І., Кассіч В. Ю., Міланко Г. О., Авраменко Н. О., Міланко О. О. /Навчальний посібник. 358 с.
10. Скрипка М. В. Атлас патологічної морфології тварин / М. В. Скрипка, І. І. Панікар, Н. Б. Колич / МОН Молодь спорту України / Полтава, 2012. 89 с..

Інформаційні ресурси

1. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України “Про аквакультуру” від 18 вересня 2012 року № 5293-VI, <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/5293-17>
3. Закон України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних

біоресурсів” від 8 липня 2011 року № 3677-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text>

4. Заразні хвороби риб. Курс лекцій
https://epizootologiya.ucoz.net/ekcii4/kurs_lekcij_khvorobi_rib.pdf

5. Інвазійні хвороби риб. Навчальний посібник.
http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/8282/1/inv_khvor_ryb_2016.pdf

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин ПДАУ, протокол від 24 грудня 2025 року № 7

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Опитування	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання завдань самостійної роботи	Колоквіум (контрольне опитування)	Разом
Тема 1. Вступ в іхтіопатологію. Класифікація хвороб риби.	2	2	2	4	10
Тема 2. Патоморфологічні зміни при інфекційних хворобах риби.	2	2	2	4	10
Тема 3. Патоморфологічні зміни при бактеріальних хворобах риби.	2	2	2	4	10
Тема 4. Патоморфологічні зміни при мікозних хворобах риби.	2	2	2	4	10
Тема 5. Патоморфологічні зміни при вірусних хворобах риби.	2	2	2	4	10
Тема 6. Патоморфологічні зміни при аліментарних хворобах риби. Патоморфологічні зміни при хворобах риби, викликаних кормами.	2	2	2	4	10
Тема 7. Патоморфологічні зміни при хворобах риби, викликаних погіршенням умов зовнішнього середовища.	2	2	2	4	10
Тема 8. Патоморфологічні зміни при токсикологічних хворобах риби, викликаних водоростями.	2	2	2	4	10
Тема 9. Патоморфологічні зміни при функціональних хворобах риби.	2	2	2	4	10
Тема 10. Патоморфологічні зміни при хворобах, спільних для людини і риби.	2	2	2	4	10
Разом	20	20	20	40	100

Поточний контроль:

- **опитування (0-2);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2,0 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: ЗВО опанував матеріал лекції в повному обсязі та відповів на всі питання відповідно програмним результатам навчання.
1,0	ЗВО опанував матеріал лекції частково та відповів не на всі питання відповідно програмним результатам навчання.
0 (мінімальна)	ЗВО не відповів на питання з теми лекції, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

• **виконання завдань лабораторної роботи (0-2);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2,0 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття та повністю надав відповіді при захисті роботи відповідно програмним результатам навчання
1,5	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття, але не надав відповіді при захисті роботи.
1,0	ЗВО не повністю виконав завдання лабораторного заняття.
0,5	ЗВО був присутній на лабораторному занятті, але не виконав завдання.
0 (мінімальна)	ЗВО не був присутній на лабораторному занятті, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

• **виконання завдань самостійної роботи(0-2);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2,0 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді при захисті роботи відповідно програмним результатам навчання
1,5	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не надав відповіді при захисті роботи.
1,0	ЗВО виконав 70 % завдання самостійної роботи.
0,5	ЗВО виконав 50 % завдання самостійної роботи.
0	ЗВО не виконав самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

• **колоквіум (контрольне опитування)(0-4);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4,0 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: здобувач вищої освіти повністю розкрив питання та надав ґрунтовну відповідь відповідно програмним результатам навчання
3,0	у відповіді ЗВО не повністю розкриті питання, є деякі невідповідності
2,0	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки, але окремі положення трактуються вірно
1,0	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки та окремі положення трактуються невірно
0 (мінімальна)	відповідь на питання взагалі відсутня, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.